

Είναι αποτελεσματικά τα εμβολιαστικά προγράμματα έναντι της COVID-19;

Καθώς οι χώρες παγκοσμίως εφαρμόζουν εμβολιαστικά προγράμματα έναντι του SARS-CoV-2 σε ευρύ πληθυσμιακό επίπεδο, αναμένονται με ανυπομονησία οι πρώτες ενδείξεις της επίδρασης στην πανδημία. Οι Ιατροί της Θεραπευτικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, **Θεοδώρα Ψαλτοπούλου, Ιωάννης Ντάνας, Μαρία Γαβριατοπούλου και Θάνος Δημόπουλος** (Πρύτανης ΕΚΠΑ) συνοψίζουν πρόσφατη σχετική δημοσίευση στην έγκριτη επιστημονική επιθεώρηση Nature (doi: <https://doi.org/10.1038/d41586-021-00140-w>). Το Ισραήλ και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα ηγούνται διεθνώς στην εμβολιαστική κάλυψη. Τα δύο έθνη έχουν εμβολιάσει περίπου το ένα τέταρτο του πληθυσμού τους - περισσότερα από δύο εκατομμύρια άτομα το καθένα. Άλλα έθνη, όπως το Ηνωμένο Βασίλειο και η Νορβηγία, έχουν στοχεύσει τα προγράμματα εμβολιασμού τους σε ομάδες υψηλού κινδύνου. Η Βρετανία έχει εμβολιάσει περισσότερα από 4 εκατομμύρια άτομα, κυρίως εργαζόμενους στον τομέα της υγείας και ηλικιωμένους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ζουν σε κέντρα φροντίδας. Η Νορβηγία έχει ανοσοποιήσει όλους τους κατοίκους που ζουν σε γηροκομεία, δηλαδή περίπου 40.000 άτομα.

Την προηγούμενη εβδομάδα, ερευνητές από το Ισραήλ δημοσίευσαν προκαταρκτικά στοιχεία που υποδηλώνουν ότι τα άτομα που εμβολιάστηκαν είχαν περίπου ένα τρίτο μικρότερη πιθανότητα να είναι θετικοί στον SARS-CoV-2 συγκριτικά με όσους δεν είχαν εμβολιασθεί. Σε μια προκαταρκτική ανάλυση 200.000 ατόμων ηλικίας άνω των 60 ετών που έλαβαν το εμβόλιο, σε σύγκριση με μια ομάδα 200.000 ατόμων που δεν το έκαναν, οι ερευνητές διαπίστωσαν ότι οι πιθανότητες θετικής εξέτασης για τον ιό SARS-CoV-2 ήταν κατά 33% χαμηλότερες δύο εβδομάδες μετά την πρώτη δόση. **Τα αποτελέσματα από το Ισραήλ είναι ουσιαστικά από τις πρώτες ενδείξεις αποτελεσματικότητας των εμβολίων σε άτομα εκτός κλινικών δοκιμών και παρέχουν μια πρώιμη ένδειξη ότι το εμβόλιο mRNA δύο δόσεων που αναπτύχθηκε από τις Pfizer-BioNTech μπορεί να αποτρέψει τη μόλυνση ή να περιορίσει τη διάρκειά της σε ορισμένα εμβολιασμένα άτομα.** Ωστόσο, οι επιστήμονες υποστηρίζουν ότι θα χρειαστεί χρόνος ώστε οι επιπτώσεις της ανοσοποίησης σε πληθυσμιακό επίπεδο να καταστούν σαφείς. Ο χρονικός ορίζοντας θα καθοριστεί από πολλούς παράγοντες όπως το ποσοστό της εμβολιαστικής κάλυψης, η αποτελεσματικότητα των εμβολίων στην πρόληψη της λοίμωξης COVID-19 και ο ρυθμός μεταδοτικότητας του SARS-CoV-2. **Επιπλέον, θα χρειαστεί περισσότερος χρόνος για να διαπιστωθεί εάν τα εμβολιασμένα άτομα δεν μεταδίδουν πλέον τον ιό σε άτομα που δεν έχουν εμβολιαστεί. Το έμμεσο όφελος των εμβολίων ως προς την προστασία των μη εμβολιασμένων ατόμων θα είναι ορατό μόνο όταν αρκετά άτομα έχουν εμβολιαστεί.** Το Ισραήλ πιθανώς θα είναι η πρώτη χώρα που θα έχει τέτοιου είδους θετικές επιπτώσεις σε όλο τον πληθυσμό, σύμφωνα με τους ερευνητές. Αυτό συμβαίνει επειδή χρησιμοποιεί ένα εμβόλιο υψηλής αποτελεσματικότητας και στοχεύει στην ευρεία κάλυψη με στόχο την επίτευξη συλλογικής ανοσίας. Σύμφωνα με τα προκαταρκτικά αποτελέσματα της μελέτης στο Ισραήλ και με βάση ότι περισσότερο από το 75% των ηλικιωμένων έχουν εμβολιαστεί, αναμένεται μείωση των δεικτών νοσηλείας μεταξύ των εμβολιασμένων ηλικιωμένων στις επόμενες εβδομάδες. Αντίστοιχη εικόνα αναμένεται και στις πληθυσμιακές ομάδες που λαμβάνουν κατά προτεραιότητα το εμβόλιο έναντι του SARS-CoV-2 σε όλες τις χώρες, όπως οι εργαζόμενοι στον τομέα της υγείας που πιθανότατα θα προστατεύουν και τις οικογένειές τους από πιθανή λοίμωξη. Ωστόσο, σε περιοχές με σημαντική συρροή κρουσμάτων COVID-19 αυτό δε θα είναι εφικτό, καθώς μέλη του νοικοκυριού μπορεί να προσβληθούν ευκολότερα από

SARS-CoV-2. Σε κάθε περίπτωση, παραμένουν ουσιώδη για την αντιμετώπιση της πανδημίας τα μέτρα σωματικής απομάκρυνσης και χρήση μάσκας προσώπου.